

utcán, elfordította a fejét, s annyi gyűlölet volt abban a szép arcában, én mondom magának, ügyvéd úr, ezek az emberi élet sötét rejtelmek, minden követ megmozgatott, úgy éltem, mint egy aláaknázott, többször razzitát tartott nálam a rendőrség, a rendőrpapancsnok utána nem mert a szemembe nézni, de én nem haragudtam rá, hisz csak a hivatali kötelességét teljesítette, különben az elején nem tudtak megfogni, mivel egyik állandó páciensem sógora előre értesített a dologról, ugyanis altiszt a bíróságnál, és kihallgatta, miket beszélt a fogorvosnő a férjével, hogy az mennyire papucs alatt van, csak bólogatott mindenre, de hát én igazán megértem, fiatal házasember, alig egy éve esküdtek, hát mit tehet, csak bólogat mindenre, no de én nem erről akartam beszélni, mindent nem lehet kiszámítani, egyszerűen lehetetlen, ezért aztán éjjel nem is tudtam aludni, míg aztán egyszer a rendőrség a nőszemély gyűlöletétől felhervelve, körülfogta a házamat. Éppen Antoni Wilczek volt nálam vizitben, négy fogát húztam ki, minden évben eljött, borzasztó gyorsan romlanak a fogai, a kezelés előtt fél liter vodkát ittunk a kovászos uborkához, hogy Antoni Wilczek idegei eltompuljanak, éppen nagyban folyt a húzás, gyorsan és alig fájt, hát egyszerűen csak beront a rendőrség, és rajtakaptak szakképesítés nélküli hivatásgyakorlón, ez az ötödik eset, erről van szó, ügyvéd úr, mit csináljak, hogy ne keljen ötödször túl sokat ülni, egy személyhez képest, nyugodt öregséget szeretnék, a lányom már a negyedik éven van, nemsokára megkapja a papírokat, akkor fújhatják, már előre látom az elnök feleségének arcát, ilyen szép nő, egyenesen édes, és annyi méreg van benne, akkor aztán már senkise köthet belénk, nem tudom kivárni, ügyvéd úr, mert én annyira szeretem ezt a munkát, már magam se tudom, mi ez, megrögzött szenvedély, vagy mi, beállít egy ilyen páciens dagadt pofával, már elnézést a szóért, a fogorvosi rendelőbe, a szeme csupa könny és nyög, az ember megpiszkálja a fogát, persze hozzáértéssel, s mintha elfújták volna, más ember kel ki a fogorvosi székéből, micsoda elégtétel, és az igazat megvallva, az ügyvéd úr fogai sincsenek valami jó állapotban, még szabad szemmel is látni, hogy itt ni, romlik, ott meg a koronát kéne kicserélni, már megbocsásson a merészségemért, de csak jóindulatból mondom, nehéz úgy, azt mondja ügyvéd úr, hát ha le kell ülnöm, üsse kő, majd csak leülöm valahogy, ez egyszer még kibírom, mit lehet tenni, de a mesterségem úgyis folytatatom...

(Gimes Romána fordítása)

Marek Nowakowski 1935-ben született, Varsóban. A Varsói Egyetem jogi karán végzett. A lengyel irodalomba a *Ten stary złodziej* (Ez a vén tolvaj) című elbeszéléskötetével robbant be.

ALEKSANDER NAWROCKI

Tanulmány

*Az ember csak önnön csodálatára van.
A lelkiismeret fényes és fekete jeleire
Figyel, az emlékezet — növekvő szikla —*

*A vadak merészségén méri létét,
Mögötte történelem — korok és kunyhók
füstgyűrűi a tűzvészek törzsein.*

*Szerelem és ének hajlik a halott fölé:
Ma elsősorban ő a fontos,
Talán kimondja végre azt,
Amiről nem tudnak a hajlongó egybegyűltek:*

„Gondolat izzik éveink
páncélzatában,

És a testnek terhe? Közeli boldogság fényét
sokszorozzák a tekintetek, s lezárja a kérdések pátoszát:
a leütött madár zajtalan zuhanása.

Gauguin meztelennek festett két leányt...
A hallgatásból mögéjük nő a tenger.
Előlük elszökött a fény, csónakos férfiak...
Minden szétválasztható, tied a semmi.

A szobrok reneszánsz testében a bűn
A szépség vonalakban kigondolt mutatója.
És itt, ahol állsz, szomorú groteszk;
Megroppansz és belékarolsz

És nő benned a föld bizalma mint
Kutyák fáradt mancsán a barátság.”

Napló

(Részletek)

I

Rostockot hajnalban hagytuk el.
Úgy zuhant ránk a tenger, mint Wagner szimfóniái.
Fényképeszkedő lányok, fagyaltos ajkak,
arról beszéltek — hogy a sirályok az elsüllyedtek lelkei.

Angolokkal ismerkedtünk és németekkel
Az udvarias fagyos szelekben —
A háborús ágyúk elnémultak a lányok mosolyára.
Vezetőnk dollárt számolt átázott köpenyében.

Szerelemhez és sefteléshez szokott útitársak
A bánat gyönyörű mozdulatával búcsúztatták a süllyedő
partokat,
Fedélzetünkre érzékenyen lebbentek át az asszonyok
Az idegen időből. A kikötők, mint ősigazságok
Dogmái rohantak felénk.

Ó, világ — emberekkel zsúfolt áruházz,
Haldokló tengeren átkelő világ.

III

„HAJFONGOT BOMBÁZZÁK” az újságok betűi...
„CON THIEN BAZISÁT ISMÉT TÖBB TALALAT ÉRTE”...
A tényeket kommentárok köszörülük,
Varsó, Stockholm új forgatókönyvek színhelye,
A szenzáció kézfogót tart a groteszkkal,
Árnyékot növeszt a bátorság és halált,
Mert életünk mértéke az elmúlás... Örök gondolata ez
a legrégebb filozófusoknak.
Rozsdás hangján Caterina énekel
A harcról és a szerelemről, szikrázó utazásról,
amely az idő kapuja mögé vezet, a gondolatnál
távolibb utak a leggyönyörűbbek a földön.

*Jelenbe nyúló múlt idő,
S a reggelenként legyilkolt csöcselék hangja
A tett mellé zuhant arcokon vonaglik,
(Szigetelőszalaggal beburkolt cselekvés)
Mely hajnalt vagy éneket kovácsol, s megalkot minket.*

(Kovács István fordításai)

Aleksander Nawrocki 1941-ben született. A hatvanas évek második felében indult költőnemzedék egyik legtehetségesebb tagja. A magyar irodalom kiváló ismerője és fordítója. Lengyel és magyar szakot végzett a Varsói Egyetemen. Kötetményei és a magyar irodalommal foglalkozó esszéi 1965 óta jelennek meg különböző irodalmi lapok hasábjain. Első kötete 1965-ben jelent meg *Obecnosc* (Jelenlét) címmel.

KONRAD SUTARSKI

Buda üdvözlése

*Visszatérek e valahány dombnál több
rombadőlés emlékétől meghízott földre
a megrepedezett városhoz közeledék
mely rücskös-nyers akár a szikla
honnán az orditással betelt testeket lelőtték
és akadnak utcák szürke szorosok
tömeget terelni két sor kordon között
akadnak tág terek
hol kötelet fontak valamennyi faágból*

*Ballagok e város kövein
a szelíd már-már fehér hídon át
a tetők lépcsőin fölhágvá
a vendégszerető küszöbre lépek
s bár a borzalmakból alig kitántorgott emberek fogadnak
bizakodók
s már ez is emlék*

(Marsall László fordítása)

Módomban áll, hogy megfigyeljem, milyen gutaütéses gyorsasággal vénülnek meg a paprikabokrok. Fölfelé szűrő ágaikkal az imént még a levegőt hasogatták — de máris kőmerevek. Mostantól kezdve érzéketlenek a mozgékony szél ösztönzésére, a nap és a víz igyekezete is hiábavaló. Ez már a betakarítás művelete. A száraz, biborzaamáncról fénylő kúpok gépem fémujjainak érintésétől reccsenve pattannak le a töről. E művelet nem épp a leggyöngédebb — mondhatnám ragadozó —, de váltalni a rideg kísérletet nem a kegyetlenkedésben való beteges gyönyörűség sugallta nekem. Hisz az emberi fajt és a paprikafajokat elválasztó kultúra és civilizáció szintkülönbsége oly fölmérhetetlenül nagy, hogy részvét s kímélet nélküli munkámat nem kötelességem erkölcsi szempontból elemezni. Sőt még azt se kötelességem latolgatni: vajon följogosított-e valaki engem, hogy alkalmassá tegyem a paprikát fajom szükségleteire. Hasonló aggály gyötörhetné a papokat áldoztatás közben, a csukákat s lárvákat — és a náluknál világítóbb lényeket azok előtt, akiket vagy amiket foggyasztani szándékoznak. A kihűlő bokrokat nap nap után meglesve soha nem hasonlítom össze Niobe alakjával.

(Csoóri Sándor fordítása)